

Sygn. akt *IV C 439/20*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie IV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	<i>Sędzia SO Agnieszka Derejczyk</i>
-----------------	--------------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2021 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **M. B.**

przeciwko (...) z siedzibą w S. (...) **Spółka Akcyjna Oddział w P. z siedzibą w W.**

o ustalenie

1. Powództwo oddala w całości.
2. Kosztami postępowania obciąża powoda, pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt *IV C 439/20*

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 marca 2020 roku (data stempla pocztowego – k. 70) powód M. B. wniósł o:

1. Ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z zawartej z pozwanym (...) z siedzibą w S. prowadzącą działalność (...) Spółka Akcyjna Oddział w P. z siedzibą w W. umowy o kredyt terminowy – hipoteczny nr (...) z dnia 12 maja 2008 r. z powodu niezgodności umowy kredytu z art. 69 ust. 1 i 2 pkt. 2 prawa bankowego w związku z art. 58 § 1 k.c. oraz z powodu zawartych w tejże umowie klauzul abuzywnych, tj. postanowień § 1 ust. 4, § 3 ust. 4, § 8 ust. 1;

ewentualnie (tj. w przypadku nieuwzględnienia roszczenia z pkt. 1 powód wniósł o:

2. Ustalenie, że strony nie są związane następującymi postanowieniami zawartymi w zawartej umowie o kredyt terminowy – hipoteczny nr (...) z dnia 12 maja 2008 r.: § 1 ust. 4, § 3 ust. 4 i § 8 ust. 1 ze względu na to, że stanowią one klauzule abuzywne, co oznacza, że umowa ta obowiązuje z pominięciem abuzywnych klauzul, a w konsekwencji ustalenie, że ani saldo zadłużenia powoda z tytułu umowy kredytu, ani przyszłe raty spłat kredytu nie mogą być obliczone z użyciem niedozwolonych klauzul.

Jednocześnie w złożonym pozwie powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu złożonego pozwu powód podał, że nie miał rzeczywistego wpływu na treść istotnych postanowień umownych, zatem postanowienia umowy nie zostały indywidualnie uzgodnione. Dodatkowo powód podał, że w jego ocenie zawarta umowa jest niezgodna z art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe. Ponadto w ocenie powoda postanowienia § 3 ust. 4 i § 8 ust. 1 umowy (tzw. klauzula waloryzacyjna) są abuzywne. Nie odwoływały się one do ustalonego w sposób obiektywny kursu CHF, do obiektywnych wskaźników, na które strony nie mają wpływu. Pozwalały one pozwanemu na kształtowanie

tego kursu w sposób jednostronny i arbitralny. Bank był uprawniony do dowolnego i wiążącego modyfikowania wskaźników, według którego była obliczana wysokość zobowiązania kredytobiorcy, a tym samym do wpływania na wysokość świadczenia powoda. Okoliczność, iż pozwany przyznał sobie prawo do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu, przy pozbawieniu konsumenta jakiegokolwiek wpływu stanowi o naruszeniu jego interesów i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami. W ocenie powoda zastosowanie kursów walut ustalanych przez pozwanego jest nieuzasadnione, bowiem nie ma on charakteru obiektywnego i niezależnego. Pozwany może w sposób dowolny i niekontrolowany ingerować w wysokość tego kursu, a co za tym idzie w wysokość przyznanego powodowi kredytu oraz wypłacanych środków. Powód podał, że postanowienia § 3 ust. 4 oraz § 8 ust. 1 umowy nie zawierają przejrzystego opisu mechanizmu waloryzacji, dzięki któremu powód mógłby samodzielnie oszacować konsekwencje ekonomiczne, w oparciu o przejrzyste i zrozumiałe kryteria. W ocenie powoda z uwagi na wszystkie powyższe argumenty umowa pomiędzy stronami jest niewiążąca na podstawie art. 410 k.c., ewentualnie strony nie są związane § 1 ust. 4, § 3 ust. 4 i § 8 ust. 1 umowy.

(pozew – k. 2-70)

W odpowiedzi na pozew z dnia 30 czerwca 2020 r. (data stempla pocztowego – k. 239) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W ocenie pozwanego nie ma podstaw do uznania umowy za sprzeczną z prawem bankowym. Umowa zawiera zarówno kwotę kredytu jak i jego walutę. Kredyt został udzielony do kwoty 530.683,13 CHF (§ 1 ust. 4 umowy). Określenie kwoty kredytu poprzez wskazanie górnego limitu zobowiązania („do kwoty X”) jest powszechnie stosowane w praktyce i jest zgodne z ustawową konstrukcją umowy kredytu. Kwestia waluty kredytu została z powodem szczegółowo omówiona przed zawarciem umowy, podobnie jak i pozostałe istotne kwestie dotyczące kredytu. Zarówno szczegółowe warunki jak i treść umowy podlegała negocjacji. Pozwany zaprzeczył również jakoby postanowienia umowy były abuzywne. Zarówno szczegółowe warunki kredytu jak i treść umowy podlegały indywidualnym negocjacji, na potrzeby uruchomienia kredytu nie miał zastosowania kurs kupna z tabeli banku, lecz kurs indywidualnie ustalony. Kredyt został wypłacony w dwóch transzach i w obu zastosowanie miał kurs korzystniejszy dla powoda niż kurs „tabelowy”, co powód akceptował. W niniejszej sprawie maksymalna wysokość kredytu w CHF po jego uruchomieniu została określona w umowie. Powód już w chwili zawierania umowy miał pewność co do górnej granicy jego zobowiązania. Ponadto powód mógł od samego początku spłacać kredyt bezpośrednio w walucie obcej, co wyłączałoby konieczność stosowania kursu z tabeli banku. W dalszej kolejności pozwany wskazał, że nawet gdyby uznać, iż postanowienia umowne dotyczące przeliczeń kursowych są częściowo bezskuteczne zgodnie z art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. to strony są związane umową w pozostałym zakresie. Ponadto pozwany podał, że niniejsza sprawa różni się od innych tzw. spraw frankowych, gdyż bank nie oferował kredytów powszechnie – oferta banku była skierowana jedynie do ograniczonego grona osób, najczęściej osiągających wysokie przychody i odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Klienci banku mieli również szeroką możliwość negocjacji wielu elementów umowy, a bank do każdej sprawy podchodził indywidualnie. Również konstrukcja umowy kredytu w niniejszej sprawie różni się znacznie od wzorców umów stosowanych przez inne banki. Pozwany przywołał korespondencję mailową jaką strony prowadziły przed zawarciem umowy. Dodatkowo pozwany podniósł, iż powód rozumiał mechanizm funkcjonowania kredytu oraz ryzyko z nim związane z uwagi na swoje wykształcenie, doświadczenie życiowe oraz kwalifikacje zawodowe. Taki sam wniosek wynika z korespondencji pomiędzy stronami przed zawarciem umowy, w której powód doskonale orientował się w istotnych kwestiach, takich jak spread czy ryzyko związane z wahaniami kursowymi. Powód zawarł również wcześniej przynajmniej jedną umowę kredytu walutowego (z Bankiem (...)), co również świadczy o jego doświadczeniu w tej kwestii. Bank podczas prezentacji oferty kredytu w walucie obcej posługiwał się broszurą, która przejrzysto i przy użyciu prostego języka prezentowała ryzyko związane z kredytem indeksowanym/denominowanym w walucie obcej. Po zawarciu umowy powód przystąpił do jej wykonania i czynił to przez ponad 10 lat bez zastrzeżeń. Umowa była kilkakrotnie aneksowana. Na mocy aneksu nr 2 z października 2014 roku strony uregulowały spłatę kredytu bezpośrednio w walucie obcej. Ponadto w niniejszej sprawie nie jest spełniona podstawowa przesłanka abuzywności klauzul z art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. dotycząca braku indywidualnego uzgodnienia klauzul, gdyż strony prowadziły negocjacje.

(odpowiedź na pozew – k. 82-239)

W toku procesu strony podtrzymały tak sformułowane stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 13 września 2005 r. pomiędzy Bankiem (...) S.A. z siedzibą w K. Oddziałem w W. a M. B. i G. B. zawarta została umowa kredytu hipotecznego Nr (...) - (...). Na jej mocy Bank udzielił kredytobiorcy kredytu w wysokości 168 269 CHF na okres od 13 września 2005 r. do dnia 3 października 2035 r. z przeznaczeniem na zakup na rynku wtórnym działki nr ew. (...)((...)) m⁽²⁾ zabudowanej domem położonej w W. przy ul. (...).

(umowa z dnia 13 września 2005 r. wraz z załącznikami – k. 175-193)

30 stycznia 2008 roku M. L. działając w imieniu (...) z siedzibą w S. (...) S.A. Oddział w P. z siedzibą w W. skierowała do M. B. e-mail, w którym poinformowała go, iż otrzymała do niego kontakt od M. J., która poinformowała ją, że jest on zainteresowany kredytem na zakup nieruchomości. Strony prowadziły obszerną korespondencję mailową, ustalając warunki umowy kredytu, którą powód chciał zawrzeć. M. B. złożył wniosek kredytowy wskazując, że wnioskuje o udzielenie kredytu w kwocie 1.000 000 złotych w walucie CHF na okres 30 lat. We wniosku powód wskazał, że spłata kredytu będzie następowała w złotych, celem kredytu miała być budowa, rozbudowa segmentu położonego w W. przy ul. (...) oraz spłata kredytu w innym banku. M. B. zajmował stanowisko dyrektora finansowego w (...) Sp. z o.o., gdzie zajmował się obliczaniem kosztów produktów cegielni i raportowaniem wyników firmy. Przed zawarciem umowy z pozwanym bankiem sprawdzał oferty kredytów również w innych bankach. Zdecydował się na kredyt we franku szwajcarskim, ponieważ był on korzystniejszy i rata była niższa. Przed podpisaniem umowy powód poza korespondencją mailową spotkał się także osobiście z przedstawicielem banku. M. B. przed podpisaniem umowy zapoznał się z jej treścią, jak również z symulacją spłaty kredytu oraz pozostałymi dokumentami przedstawionymi przez przedstawiciela banku. (korespondencja e-mailowa – k. 118-173, wniosek kredytowy – k. 195-199, zeznania powoda – k.273-274v.)

Dnia 12 maja 2008 roku pomiędzy M. B. a (...) S.A. Oddział w P. z siedzibą w W. zawarta została umowa o kredyt terminowy – hipoteczny Nr (...). § 1 ust. 1 Umowy stanowił, że Bank udziela kredytobiorcy kredytu w kwocie, na warunkach i z przeznaczeniem na cele określone w niniejszej Umowie. W ust. 2 § 1 ustalono, że kredytobiorca zobowiązuje się do zapłaty prowizji przygotowawczej oraz spłaty kredytu wraz z odsetkami w kwotach i terminach określonych w niniejszej Umowie. Z kolei ust. 3 ww. paragrafu przewidywał, że w zakresie nieuregulowanym Umową stosuje się postanowienia Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych (...) Spółka Akcyjna Oddział w P., który został kredytobiorcy wydany i stanowi integralną część Umowy. Do pojęć niezdefiniowanych w Umowie zastosowanie mają definicje zawarte w Regulaminie. W ust. 4 § 1 Umowy strony przewidziały, że bank udzielił kredytobiorcy kredytu hipotecznego do kwoty 530.683,13 CHF. Ust. 5 § 1 Umowy określał przeznaczenie kredytu jako:

- 1) Sfinansowanie spłaty kredytu hipotecznego zaciągniętego na podstawie Umowy Kredytu Hipotecznego Nr (...) - (...) z dnia 13 września 2005 r. zmienionej Anekssem Nr 1/2006 z dnia 11 sierpnia 2006 r. zawartej pomiędzy Kredytobiorcą a Bankiem (...) Spółka Akcyjna Oddział w W., którego następcą prawnym jest Bank (...) Spółka Akcyjna Oddział w W.;
- 2) Sfinansowanie prac związanych z remontem i przebudową domu jednorodzinnego parterowego z poddaszem mieszkalnym na działce o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni (...) m⁽²⁾ położonej w obrębie (...) przy ul. (...) w W..

W ust. 6 § 1 Umowy strony określiły okres kredytowania od 12 maja 2008 r. do 30 kwietnia 2038 r. § 3 ust. 1 przewidywał, że kredyt zostanie udostępniony na rachunku technicznym do obsługi kredytu prowadzonym w walucie „frank szwajcarski” (CHF). W ust. 2 § 3 strony przewidziały, że kredyt zostanie wykorzystany w transzach, w formie realizacji zleceń płatniczych kredytobiorcy. Z kolei ust. 3 § 3 określał ostateczną kwotę kredytu, wskazując, że suma

kwot zleceń płatniczych, o których mowa w ustępie 2, będzie ostateczną kwotą wykorzystania kredytu i nie może przekroczyć kwoty 1.000.000 złotych. Ust. 4 § 3 przewidywał, iż kwota kredytu zostanie przeliczona na walutę „CHF” przy zastosowaniu kursu kupna waluty „CHF” obowiązującego w Banku w dniu złożenia nieodwołalnych dyspozycji wykorzystania. W § 4 Umowy strony określiły warunki spłaty kredytu. Ust. 1 § 4 stanowił, że kredytobiorca zobowiązuje się do spłaty 100 % kwoty kredytu w miesięcznych równych ratach kapitałowych, płatnych ostatniego dnia roboczego każdego miesiąca począwszy od miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiło pierwsze wykorzystanie kredytu, a skończywszy w dniu 30 kwietnia 2038 r. § 5 ust. 1 Umowy stanowił, że od kwoty wykorzystanego kredytu, bank nalicza oprocentowanie według zmiennej stopy procentowej określonej jako suma Stawki Banku stosowana przez Bank dla waluty frank szwajcarski oraz stałej Marży wynoszącej 0,80 % w stosunku rocznym. Aktualizacja Stawki Banku nastąpi każdego 10-go dnia miesiąca i tak ustalona nowa Stawka będzie obowiązywała pomiędzy 10-tym dniem miesiąca, a 9-tym dniem następnego miesiąca włącznie, na okres do następnej aktualizacji Stawki. Następne aktualizacje Stawki Banku będą następowały, co 3 miesiące, 10-go dnia miesiąca. Wartość Stawki Banku będzie kwotowaniem 3 M LIBOR stosowaną dla waluty frank szwajcarski, publikowaną na stronie LIBOR serwisu (...), uaktualnioną na godzinę 11:00 GMT. Oprocentowanie Kredytu w dniu zawarcia niniejszej Umowy wynosi 3,62 % w stosunku rocznym. W ust. 2 § 5 przewidziano, że oprocentowanie Kredytu ulega zmianie w przypadku zmiany wysokości Stawki Banku stosowanej przez Bank dla waluty frank szwajcarski. Zmiana Stawki Banku nie stanowi zmiany warunków Umowy i nie wymaga jej wypowiedzenia. W ust. 3 § 5 ustalono, że okresem odsetkowym jest jeden miesiąc, przy czym pierwszy okres odsetkowy rozpoczyna się w dniu wykorzystania Kredytu. Odsetki naliczane są począwszy od pierwszego dnia okresu odsetkowego do dnia poprzedzającego dzień spłaty włącznie. Odsetki są płatne ostatniego dnia roboczego każdego miesiąca kalendarzowego oraz w ostatnim dniu Okresu Kredytowania. § 6 Umowy określał Prowizję i koszty kredytu. Ust. 1 § 6 przewidywał, że w związku z udzieleniem Kredytu, Bank pobiera od Kredytobiorcy prowizję przygotowawczą w wysokości 5.000 PLN. Prowizja jest płatna najpóźniej w dniu pierwszego wykorzystania Kredytu. § 8 ust. 1 Umowy stanowił, iż płatnościami określonymi w § 4-5 i § 7 przeliczonymi na frank szwajcarski, przy zastosowaniu kursu sprzedaży franka szwajcarskiego obowiązującego w Banku w dniu dokonania obciążenia oraz określonymi w § 6 i § 11 ust. 1 pkt. 3 Bank obciąży prowadzony przez Bank rachunek techniczny do obsługi Kredytu w walucie „złoty polski” (PLN) bez potrzeby dodatkowych dyspozycji ze strony Kredytobiorcy. Kredytobiorca zobowiązany jest do zapewnienia w dniu wymagalności tych kwot wystarczającej ilości środków pieniężnych na określonych rachunkach. W § 12 ust. 1 Umowy znalazło się oświadczenie, iż kredytobiorca zapoznał się z Regulaminem i uznaje jego wiążący charakter oraz że otrzymał wyciąg z „Taryfy opłat i prowizji Banku”.

(umowa o kredyt Terminowy – Hipoteczny Nr (...) – k. 17-26)

Wraz z podpisaną umową M. B. podpisał oświadczenie, że pracownik (...) S.A. Oddział w P. przedstawił mu w pierwszej kolejności ofertę kredytu hipotecznego w złotych polskich i po zapoznaniu się z tą ofertą zdecydował, iż dokonuje wyboru oferty kredytu hipotecznego denominowanego w walucie obcej mając pełną świadomość ryzyka związanego z tym produktem, a w szczególności tego, że wzrost kursu waluty kredytu w stosunku do złotego spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu i odsetek, a więc wzrost całego zadłużenia w przeliczeniu na złote polskie. Ponadto M. B. oświadczył, że został poinformowany o jednoczesnym ponoszeniu ryzyka zmiany stopy procentowej, polegającego na tym, że w przypadku wzrostu stawki LIBOR dla waluty kredytu stanowiącej zmienną podstawę obliczania oprocentowania zaciąganego przez niego kredytu, ulegnie zwiększeniu kwota odsetek od kredytu i co za tym idzie suma całego zaciągniętego zobowiązania. Powód oświadczył, że jest świadomy obu rodzajów ryzyk, związanych z wybranym produktem kredytowym, a pracownik pozwanego Banku przedstawił mu koszty obsługi kredytu w wypadku wzrostu kursu waluty kredytu oraz wzrostu stopy procentowej w formie symulacji wysokości rat kredytu i kalkulowanych odsetek.

(oświadczenie – k. 27)

21 lipca 2008 r. strony zawarły Aneks Nr 1 do Umowy o kredyt terminowy – hipoteczny Nr (...). W aneksie tym strony określiły, że od kwoty wykorzystanego i pozostającego do spłaty Kredytu, Bank nalicza oprocentowanie według zmiennej stopy procentowej, określonej jako suma stawki procentowej, stanowiącej podstawę oprocentowania

Kredytu („Stawka Banku”) stosowanej przez Bank dla CHF oraz stałej marży Banku wynoszącej 0,80 % w stosunku rocznym. W aneksie ustalono ponadto, że zmiana wysokości Stawki Banku stosowanej przez Bank dla CHF może nastąpić w przypadku zmiany wysokości referencyjnej stopy oprocentowania 3M LIBOR. W takim przypadku wysokość Stawki Banku będzie kwotowaniem 3M LIBOR z dnia aktualizacji wysokości Stawki Banku. Aktualizacja wysokości Stawki Banku nastąpi każdego 10-go dnia miesiąca kalendarzowego. Jeżeli w tym dniu referencyjna stopa oprocentowania 3M LIBOR nie byłaby kwotowana aktualizacja nastąpi następnego dnia roboczego, w którym ta stopa będzie kwotowana. Tak ustalona wysokość Stawki Banku będzie obowiązywała pomiędzy dniem aktualizacji, a dniem poprzedzającym dzień następnej aktualizacji włącznie. W przypadku zmiany wysokości oprocentowania w czasie trwania danego okresu odsetkowego, odsetki są naliczane według poprzednio obowiązującej wysokości do dnia poprzedzającego dzień zmiany i według nowej wysokości od dnia zmiany. O wysokości aktualnie obowiązującej Stawki Banku, Bank powiadamia kredytobiorcę poprzez udostępnienie informacji w formie ogłoszenia umieszczonego na stronie internetowej (...) i tablicy ogłoszeń w każdej filii Banku. Wysokość miesięcznej raty kapitałowo – odsetkowej będzie równa w trakcie trwania każdego okresu 12-miesięcznego („(...)”) oraz w niepełnym, ostatnim i będzie ustalana w oparciu o aktualnie obowiązujące w dniu ustalania wysokości raty kapitałowo – odsetkowej: oprocentowanie kredytu, wysokość salda kredytu pozostającego do spłaty oraz liczbę rat kapitałowo – odsetkowych pozostających do spłaty do końca Okresu Kredytowania. Ostatnia rata kapitałowo – odsetkowa płatna w ostatnim dniu Okresu Kredytowania może się różnić wysokością kwoty od rat kapitałowo – odsetkowych obowiązujących i płatnych w ostatnim Okresie Równych Rat i będzie stanowić tzw. wyrównującą ratę kapitałowo – odsetkową. Z uwagi na zmienne w okresach odsetkowych oprocentowanie kredytu, każda rata kapitałowo – odsetkowa będzie obejmować naliczone do dnia płatności odsetki i część kredytu w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy wysokością aktualnie obowiązującej raty kapitałowo – odsetkowej a wysokością naliczonych odsetek. Każdorazowo po dniu zapłaty raty kapitałowo – odsetkowej, nie później niż w ciągu 3 dni roboczych, Bank prześle kredytobiorcy potwierdzenie dokonania spłaty, określające kwoty zapłaconych w danym miesiącu odsetek oraz spłaconego kredytu, a także wysokość salda kredytu pozostającego do spłaty. W przypadku, gdy w trakcie trwania Okresu Równych Rat wysokość Stawki Banku, według której wyliczona była obowiązująca wysokość raty kapitałowo – odsetkowej wzrośnie do takiej wysokości, która spowoduje, iż suma odsetek naliczonych do dnia najbliższej płatności będzie równa, co najmniej wysokości raty kapitałowo – odsetkowej, wysokość raty kapitałowo – odsetkowej ulegnie zwiększeniu i będzie obowiązywać do końca bieżącego Okresu Równych Rat. Nowo obowiązująca wysokość raty kapitałowo – odsetkowej zostanie wyliczona w oparciu o wysokość oprocentowania kredytu, wysokość salda kredytu pozostającego do spłaty oraz liczbę rat kapitałowo – odsetkowych pozostających do spłaty do końca Okresu Kredytowania. W aneksie tym przewidziano, że § 5 Umowy ulega wykreśleniu.

(Aneks Nr 1 – k. 42-45)

28 października 2014 roku strony zawarły Aneks Nr 2 do Umowy o Kredyt Terminowy – Hipoteczny Nr (...)W aneksie tym strony zmieniły brzmienie § 8 ust. 1 Umowy nadając mu następujące brzmienie: Wynikającymi z Umowy płatnościami określonymi w § 4-5 oraz § 7 Bank obciąży, w dniu wymagalności tych płatności, według wyboru przez Kredytobiorcę odpowiedniej waluty, prowadzony przez Bank rachunek:

- w walucie CHF lub

- w walucie PLN.

Kredytobiorca zobowiązuje się do poinformowania Banku na piśmie o wyborze rachunku, który zostanie obciążony ww. płatnościami, nie później niż do godziny 14:00 w dniu wymagalności płatności o których mowa powyżej. Płatnościami określonymi w § 6 Bank obciąży, w dniu wymagalności tych płatności, prowadzony przez rachunek w PLN bez potrzeby dodatkowych dyspozycji ze strony kredytobiorcy. Kredytobiorca zobowiązany jest do zapewnienia wystarczającej ilości środków pieniężnych na wskazanych rachunkach w dniu wymagalności tych płatności, najpóźniej do godz. 17:00. Za otwarcie i prowadzenie ww. rachunków Bank nie będzie pobierał opłat i prowizji. Ponadto strony w Aneksie dodały do § 8 Umowy następujące brzmienie: 1a W przypadku wyboru waluty PLN, spłata dokonywana jest przy uwzględnieniu kursu sprzedaży waluty CHF, obowiązującym w Banku w dniu spłaty Kredytu, określonym w

obowiązującej, w danym dniu Tabeli Kursów Walut. Kurs sprzedaży waluty CHF ogłaszany w Tabeli Kursów Walut jest kalkulowany na podstawie kursów rynkowych. Tabela Kursów Walut jest sporządzana raz, lub więcej razy w ciągu dnia roboczego w zależności od zmiany rynkowych kursów walut i udostępniana na stronie internetowej Banku – (...)

(Aneks Nr 2 – k. 46-47)

15 lipca 2015 r. pomiędzy stronami zawarty został Aneks Nr 3 do Umowy. Aneksem tym w § 4 dodano nowe ustępy w brzmieniu:

17. Jeżeli stopa procentowa Kredytu ustalona zgodnie z postanowieniami ust. 2 i ust. 3 dla danego okresu odsetkowego będzie mniejsza od zera („Ujemna Stopa Procentowa”) wówczas:

1) dla celów wyliczenia wysokości raty kapitałowo – odsetkowej, o której mowa w ust. 9 Bank przyjmuje stopę procentową Kredytu w wysokości 0 %, a tym samym rata kapitałowo – odsetkowa będzie równa spłacanej części Kredytu;

2) Bank obliczy kwotę odsetek od niespłaconego Kredytu za dany okres odsetkowy według takiej Ujemnej Stopy Procentowej przyjmując dla potrzeb obliczenia wartość bezwzględną Ujemnej Stopy Procentowej (to jest przeciwną do niej liczbę dodatnią); a następnie

3) kwota odsetek obliczona zgodnie z pkt. 2 za dany okres odsetkowy zostanie zaliczona przez Bank na poczet spłaty Kredytu i pomniejszy kwotę najbliższych rat kapitałowo – odsetkowych płatnych przez Kredytobiorcę stosownie do ust. 8, poczynając od raty najwcześniej wymagalnej, z zastrzeżeniem ust. 18.

Z kolei w § 7 Umowy po ust. 5 dodano kolejne ustępy w brzmieniu:

6. Kurs sprzedaży waluty CHF obowiązujący w Banku jest określony w tabeli kursów walut dla produktów kredytowych.

7. Tabela Kursów dla Produktów Kredytowych jest sporządzana do godz. 9.30 każdego Dnia Roboczego i obowiązuje do godz. 17.00 z zastrzeżeniem postanowień ust. 13. Tabela Kursów dla Produktów Kredytowych jest publikowana na stronie internetowej Banku – (...).

8. Spread walutowy – wyrażona procentowo różnica między kursem Kupna a Kursem Sprzedaży, wyliczany według wzoru: $(\text{Kurs Sprzedaży} - \text{Kurs Kupna}) / [0,5 * (\text{Kurs Kupna} + \text{Kurs Sprzedaży}) * 100\%]$.

9. Międzybankowy spread walutowy – różnica między kursem sprzedaży a kursem kupna waluty obcej, po których Bank mógłby zawrzeć transakcje na aktywnym międzybankowym rynku wymiany walut.

10. Marża walutowa banku – marża dodawana do kursu sprzedaży waluty na międzybankowym rynku wymiany walut, jednak nie większa niż 6 %.

11. Kurs sprzedaży waluty ustalany jest, jako średnia kwotowań kursów kupna i sprzedaży walut na rynku międzybankowym, dostępnych w systemach informacyjnych lub platformach transakcyjnych na moment ustalania Tabeli Kursów dla Produktów Kredytowych, powiększona o połowę międzybankowego spreadu walutowego i marżę walutową banku.

12. Kurs kupna waluty ustalany jest, jako średnia kwotowań kursów kupna i sprzedaży walut na rynku międzybankowym, dostępnych w systemach informacyjnych lub platformach transakcyjnych na moment ustalania Tabeli Kursów dla Produktów, pomniejszona o połowę międzybankowego spreadu walutowego i marżę walutową banku.

13. Zmiana obowiązującej Tabeli Kursów dla Produktów Kredytowych w ciągu Dnia Roboczego nastąpi, gdy średnia bieżących kursów kupna i sprzedaży waluty na aktywnym międzybankowym rynku wymiany walut zmieni się

minimum o 1,5 % w stosunku do kursu przyjętego do ustalenia kursów w opublikowanej wcześniej Tabeli Kursów dla Produktów Kredytowych. Zmieniona Tabela Kursów dla Produktów Kredytowych będzie obowiązywać od momentu jej publikacji na stronie internetowej Banku – (...)

14. Marża walutowa banku jest ustalana w oparciu o bieżącą sytuację na rynku walutowym, tj. zmienność i poziom kursów walut na rynku międzybankowym, płynność poszczególnych walut i koszt Banku związany z ich pozyskiwaniem oraz konkurencyjność kursów walut.

15. Aktualne wartości spreadu walutowego dla danej waluty są publikowane na stronie internetowej Banku – (...) w Tabeli Kursów dla Produktów Kredytowych. Do obsługi Kredytów udzielonych w CHF Bank stosuje czasowo kurs ustalany w oparciu o obniżony spread walutowy dla CHF w wysokości 3%.

16. Zasady i terminy ustalania kursów walut w Tabeli Kursów dla Produktów Kredytowych mogą ulec zmianie w szczególnych przypadkach tj.:

a) nadzwyczajnej zmiany sytuacji na rynku walutowym,

b) decyzji władz wpływających na kurs danej waluty,

c) zmiany powszechnie obowiązujących przepisów prawa dotyczących ustalania kursów i spreadów walutowych przez banki,

d) w wyniku decyzji lub zaleceń wydanych Bankowi przez organy nadzoru lub organy powołane do ochrony praw konsumentów.

(Aneks Nr 3 – k. 48-51)

Dnia 10 października 2018 r. zawarty został pomiędzy stronami Aneks Nr 4, w którym § 4 ust. 1 Umowy otrzymał następujące brzmienie: Kredytobiorca zobowiązuje się do spłaty Kredytu i odsetek w następujący sposób: od dnia 2 listopada 2018 r. do dnia 30 kwietnia 2038 r. w miesięcznych równych ratach kapitałowych, 1-go dnia każdego miesiąca, oraz ostatniego dnia Okresu Kredytowania.

Ponadto na mocy wskazanego Aneksu w § 4 wykreślono ust. 9, 10, 11, 12.

(Aneks Nr 4 – k. 53-54)

Pismem datowanym na dzień 16 stycznia 2020 roku pełnomocnik powoda skierował do pozwanego banku oświadczenie o potrąceniu wierzytelności przysługującej powodowi z powodu uznania Umowy Kredytu za niewiążącą z uwagi na postanowienia abuzywne z tytułu zwrotu wszelkich kwot zapłaconych S. A. w związku z wykonywaniem przez niego umowy kredytowej, z wierzytelnością przysługującą (...) z tytułu zwrotu kwoty faktycznie wypłaconego kredytu.

(oświadczenie o potrąceniu – k. 56-58)

W odpowiedzi na powyższe pismem datowanym na dzień 18 lutego 2020 roku pełnomocnik Banku poinformował, iż nie uznaje oświadczenia o potrąceniu M. B. za skuteczne, gdyż Bank nie uznaje wierzytelności przedstawionej do potrącenia za zasadną. W ocenie Banku łącząca strony umowa nie zawiera postanowień umownych, które mogłyby zostać uznane za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. pełnomocnik podkreślił, że wszelkie postanowienia umowne zostały przez strony szczegółowo uzgodnione.

(pismo pozwanego z 18 lutego 2020 r. – k. 60-63)

Pismem z dnia 10 marca 2020 r. pełnomocnik M. B. w odpowiedzi na pismo pełnomocnika Banku z dnia 18 lutego 2020 r. oświadczył, że podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w oświadczeniu o potrąceniu.

(pismo powoda z dnia 10 marca 2020 r. – k. 65-66)

Podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie stanowiły wskazane dowody z dokumentów, które Sąd uznał za wiarygodne, a które nie były kwestionowane przez strony.

Dodatkowo dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się tylko częściowo na zeznaniach powoda w zakresie w jakim korespondują ze złożonymi do akt dokumentami. Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda w zakresie, w jakim utrzymywał on, iż nie został poinformowany o ryzykach związanych z zawarciem kredytu w obcej walucie, o możliwości spłaty kredytu bezpośrednio we franku szwajcarskim. Co innego wynika z dokumentów załączonych do akt sprawy. Powód informowany był o ryzyku związanym z zadłużaniem się w obcej walucie, co wynika z umieszczonych w umowie oświadczeń, podpisanych własnoręcznie przez powoda. Ponadto w chwili zawierania umowy powód był już stroną umowy kredytu hipotecznego zawartego z innym bankiem, na którego spłatę zawarł umowę z pozwanym bankiem. Przemawia to za uznaniem, iż faktycznie dysponował on dużą wiedzą na temat kredytów walutowych. Również obszerna korespondencja mailowa z przedstawicielką pozwanego banku prowadzona przed zawarciem przez strony umowy świadczy o tym, że powód orientował się w specyfice kredytów indeksowanych do franka szwajcarskiego.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód domagał się w pierwszej kolejności ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z zawartej z pozwanym umowy o kredyt terminowy – hipoteczny nr (...) z dnia 12 maja 2008 r. W ocenie powoda uzasadnieniem do wystąpienia z powyższym roszczeniem jest niezgodność umowy kredytu z art. 69 ust. 1 i 2 pkt. 2 prawa bankowego w związku z art. 58 § 1 k.c. oraz zawarte w tejże umowie klauzule abuzywne, tj. postanowienia § 1 ust. 4, § 3 ust. 4, § 8 ust. 1.

W ocenie Sądu powyższe roszczenie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Nie budzi wątpliwości, że interes prawny jest przesłanką merytoryczną powództwa wytoczonego na podstawie art. 189 k.p.c. o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Oznacza to, że istnienie interesu prawnego decyduje o dopuszczalności badania prawdziwości twierdzeń powoda, że wymieniony w powództwie stosunek prawny lub prawo istnieje, bądź nie istnieje (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 lutego 2016 r., I ACa 1178/15, LEX nr 2004546, wyrok SA w Poznaniu z dnia 19 maja 2010 r., I ACa 281/10, LEX nr 628191). Kluczem do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest zatem przede wszystkim właściwa ocena istnienia po stronie powodowej interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. w zgłoszeniu żądania opisanego w pozwie.

Sam przepis art. 189 k.p.c. nie definiuje pojęcia interesu prawnego, a jego rozumienie było wielokrotnie przedmiotem orzecznictwa sądowego i doktryny. Po pierwsze przyjmuje się, że jest to obiektywna, czyli wywołana rzeczywistą koniecznością ochrony określonej sfery prawnej, potrzeba uzyskania przez stronę powodową odpowiedniej treści wyroku. Nie ma natomiast znaczenia to, że powód odczuwa subiektywną potrzebę ochrony swych praw (uzasadnienie uchwały SN z dnia 5 grudnia 1991 r. III CZP 110/91 OSNC 1992/6/104; wyrok SN z dnia 14 marca 2012 r. II CSK 252/11, LEX nr 1169345; wyrok SN dnia 21 lutego 1997 r. II CKU 7/97 CZP 10/86, OSNCAP 1987, z. 1, poz. 12).

Interes prawny w wytoczeniu powództwa na podstawie art. 189 k.p.c. nie istnieje wtedy, kiedy realnie możliwym jest uzyskanie przez powoda ochrony lub usunięcie stanu niepewności w inny sposób, gdy uzasadnione jest posłużenie się dalej idącym (intensywniejszym) środkiem ochrony prawnej. A zatem jeżeli do usunięcia stanu niepewności czy zagrożenia sfery prawnej powoda istnieje możliwość wytoczenia innego powództwa np. o świadczenie, to taka możliwość wytoczenia takiego powództwa wyłącza istnienie interesu prawnego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 grudnia 1968 r., III CZP 103/68, OSNCP 1969, Nr 5, poz. 85, uchwała z dnia 27 lipca 1990

r., III CZP 38/90, OSNC 1991, nr 2-3, poz. 25, wyrok SN z dnia 13 września 2007 r., III CSK 123/07, nie publ., wyrok SN z dnia 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09, nie publ.; wyrok SN z dnia 14 marca 2012 r. II CSK 252/11 LEX nr 1169345).

Innymi słowy, interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi skuteczną ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w nieokreślonej przyszłości. W orzecznictwie wypracowano między innymi zasadę, zgodnie z którą za nieposiadającą interesu prawnego uznać należy osobę, która ochrony prawnej może poszukiwać w drodze powództwa o zasądzenie świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 13 kwietnia 1965 r. II CR 266/64 OSPiKA 1966/7-8 poz. 166, oraz wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 22 listopada 2002 r. IV CKN 1519/2000 Lex Polonica nr 377910).

Nie oznacza to jednak, że w każdej sprawie, w której możliwe jest skonstruowanie powództwa o świadczenie, nie istnieje interes prawny do jednoczesnego wytoczenia powództwa o ustalenie. Zważyć bowiem należy, że uzyskanie określonego świadczenia nie zawsze zaspokaja w pełni interes prawny uczestnika obrotu, eliminując możliwość powstania sporów na gruncie danego stosunku prawnego w przyszłości. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 lipca 2015 r., V CSK 640/14: "powód zachowuje interes prawny do wytoczenia powództwa o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego, mimo przysługującego mu powództwa o świadczenie lub mimo wytoczenia przeciwko niemu takiego powództwa przez stronę przeciwną na podstawie spornego stosunku prawnego, jeżeli z tego stosunku wynikają jeszcze inne lub dalej idące skutki, których dochodzenie w drodze powództwa o świadczenie nie jest możliwe lub nie jest jeszcze aktualne. W takim wypadku tylko powództwo o ustalenie nieistnienia tego stosunku prawnego może w sposób definitywny rozstrzygnąć niepewną sytuację prawną powoda i zapobiec także na przyszłość możliwym sporom, a tym samym w sposób pełny zaspokoić jego interes prawny."

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należało uznać, że powód posiadał interes prawny w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy kredytowej.

Jedną z przesłanek badanych przy rozważaniu celowości wykorzystania powództwa o ustalenie jest znaczenie, jakie wyrok ustalający wywarłby na sytuację prawną powoda.

O występowaniu interesu prawnego świadczy możliwość stanowczego zakończenia na tej drodze sporu, natomiast przeciwko jego istnieniu - możliwość uzyskania pełniejszej ochrony praw powoda w drodze innego powództwa (zob. m.in. wyrok SN z 15 października 2002 r. II CKN 833/00, Lex nr 483288; wyrok SN z 30 listopada 2005 r. III CK 277/05, Lex nr 346213; wyrok SN z 02 lutego 2006 r. II CK 395/05, Lex nr 192028; wyrok SN z 29 marca 2012 r., I CSK 325/11, Lex nr 1171285; wyrok SN z 05 września 2012 r., IV CSK 589/11, Lex nr 1232242). Innymi słowy interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni stronie powodowej ochronę jej prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości.

Wobec tego przyjmuje się istnienie interesu prawnego zawsze, gdy istnieje niepewność stanu prawnego lub gdy stronie nie stoi otworem droga procesu o świadczenie, a strona przeciwna kwestionuje jej prawo lub stosunek prawny (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 25 września 2013r., I ACa 773/13, Lex nr 1392106).

Zauważyć bowiem należy, iż powództwo o świadczenie, a zatem powództwo dalej idące w rozumieniu przywołanego orzecznictwa, może dotyczyć wyłącznie świadczeń już spełnionych przez powoda. Z takim żądaniem powód nie wystąpił w niniejszej sprawie, co jednak w ocenie Sądu nie pozbawiło go interesu prawnego w domaganiu się ustalenia nieistnienia spornego stosunku umownego. Przedmiotowe żądanie może dotyczyć jedynie świadczeń już spełnionych. Zaznaczyć również wypada, iż sporna umowa została zawarta na 30 lat, co oznacza, iż zakończenie spłaty rat zgodnie z harmonogramem zaplanowane zostało na 2038 rok. W świetle powyższego nie ulega wątpliwości, iż istotne jest ustalenie, czy sporny stosunek jest/był ważny, czy wiązał/wiąże strony, i jak kształtują się prawa i obowiązki powoda na tle spornej umowy kredytu.

W tym stanie rzeczy, fakt niepewności stanu prawnego powodujący potrzebę uzyskania ochrony prawnej w niniejszej sprawie uznać należy za niewątpliwą oraz obiektywną. Umowa kredytu zawiera postanowienia dotyczące

mechanizmu indeksacji, które potencjalnie mogą być abuzywne. W wypadku ich abuzywności powstaje uzasadniona obiektywnie wątpliwość, czy strony są związane pozostałymi postanowieniami umowy i czy umowa dalej powinna być wykonywana, czy też ich eliminacja powoduje niemożność wykonywania całej umowy i w rezultacie jej nieważność.

W dalszej kolejności rozważań Sąd odniesie się do podstaw na jakich powód opierał swoje roszczenie. Powód powoływał się na niezgodność umowy z art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowe. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe,

w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia spornej umowy pomiędzy powodami

a poprzednikiem prawnym pozwanego banku (tekst jedn.: Dz.U. z 2002 r., nr 72, poz. 665), przez umowę kredytu bankowego bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel,

a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W myśl art. 69 ust. 2 Prawa bankowego, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: 1) strony umowy, 2) kwotę i walutę kredytu, 3) cel, na który kredyt został udzielony, 4) zasady i termin spłaty kredytu, 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Przepis art. 58 k.c. stanowi, że nieważna jest czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek,

w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (art. 58 § 1 k.c.). Nieważna jest również czynność sprzeczna

z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że

z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (art. 58 § 3 k.c.). Czynność prawna jest sprzeczna z ustawą, gdy jej treść jest formalnie i materialnie niezgodna z bezwzględnie obowiązującym przepisem prawa. Nieważność czynności prawnej może wynikać nie tylko z wyraźnej dyspozycji przepisu, ale także z natury zobowiązania.

W ocenie Sądu brak jest przesłanek uznania umowy kredytu z dnia 12 maja 2008 r. za sprzeczną z ustawą lub mającą na celu obejście ustawy. Umowa zawarta przez powoda z pozwanym jest czynnością prawną, typem umowy uregulowanej w art. 69 Prawa Bankowego z dnia 29 sierpnia 1997 r. (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1876), zaś umowna waloryzacja zobowiązana wyrażonego w złotych kursem CHF była dopuszczalna w dacie zawarcia umowy w świetle art. 3851 § 2 k.c.

W stanie prawnym obowiązującym w dacie zawarcia przedmiotowej umowy, nie budzi wątpliwości dopuszczalność konstruowania umów kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do waluty obcej. Odwołać tu się należy do poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 stycznia 2016 r., sygn. akt I CSK 1049/14 (OSNC z 2016 r nr 11 poz. 134), w którego uzasadnieniu Sąd Najwyższy opisał konstrukcję umowy kredytu bankowego indeksowanego i stwierdził jednoznacznie jej dopuszczalność. W szczególności Sąd Najwyższy wskazał, że jest to umowa na podstawie której „Bank wydaje kredytobiorcy określoną sumę kredytową w złotych, przy czym jej wysokość jest określana (indeksowana) według kursu danej waluty (np. euro) w dniu wydania (indeksowanie do waluty obcej po cenie kupna). Ustalenie takie następuje też w celu określenia wysokości rat kredytowych, do których kredytobiorca będzie zobowiązany w okresie trwania stosunku kredytowego. W dniu płatności konkretnych rat taka rata jest przeliczana zgodnie z umową na złote stosownie do kursu danej waluty, tj. po kursie jej sprzedaży kontrahentowi banku. (...) Tak ujęta umowa kredytu indeksowanego mieści się oczywiście w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w związku z art. 69 Prawa bankowego). Nie ma zatem podstaw do twierdzenia, że w obrocie prawnym doszło do wykształcenia się jakiegoś odrębnego, oryginalnego typu umowy bankowej, powiązanej w sposób szczególny z kursem złotego do walut obcych w chwili wydania i zwrotu sumy kredytowej i tym samym

zakładającej szczególny sposób określania wysokości zadłużenia kredytobiorcy w stosunku kredytowym. W zakresie umowy kredytu indeksowanego także dochodzi do wydania sumy kredytu kredytobiorcy i zwrotu wykorzystanej sumy kredytu

z reguły w ratach kredytowych w dłuższym odcinku czasowym. Dla kredytobiorcy istotne znaczenie ma z reguły wysokość rat spłacanych w poszczególnych okresach ich spłat. Kredytobiorca zwraca kredytodawcy wykorzystaną sumę kredytu, przy czym w związku

z kursem waluty obcej suma ta może być wyższa odpowiednio do relacji do waluty obcej, gdyż suma wykorzystana w dniu wykonywania umowy kredytu hipotecznego może mieć inną wartość rynkową w wyniku indeksacji walutowej. Innymi słowy, kredytobiorca może być zobowiązany do zwrotu bankowi sumy pierwotnie wykorzystanego kredytu, ale taka wykorzystana suma - w całości lub części - może mieć inną (wyższą) wartość rynkową w okresie spłaty kredytu”.

Jeżeli chodzi zaś o argument podnoszony przez powoda dotyczący określenia w umowie kwoty kredytu przy użyciu zwrotu, iż udzielany jest on do określonej kwoty, to należy uznać, że brak jest podstaw do stwierdzenia niezgodności z prawem takiego ukształtowania przez strony treści umowy. Strony ustaliły w zawartej umowie górną granicę udzielonego kredytu. Brak jest przepisu prawa, który wyraźnie wyłączałby taką możliwość. Podkreślić należy, że strony prowadziły negocjacje przed podpisaniem umowy, pozwany uwzględnił w ich trakcie propozycje powoda, tym samym powód sam wyraził świadomą zgodę na takie ukształtowanie kwoty kredytu w umowie. Jak stanowi art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Z uwagi na powyższe w ocenie Sądu określenie kwoty kredytu poprzez ustalenie jej górnej granicy nie stoi w sprzeczności z ustawową definicją kredytu ani z zasadami współżycia społecznego. Zauważyć należy, że definicja zawarta w art. 69 ust. 1 prawa bankowego przewiduje obowiązek zwrotu przez kredytobiorcę kwoty wykorzystanego kredytu, tym samym analizując szczegółowo postanowienia umowy łączącej strony, w szczególności § 1 i § 3, należy uznać, że strony w istocie określiły kwotę kredytu, a „kwota wykorzystana” została ostatecznie sprecyzowana po dokonaniu wypłaty przez pozwanego. W ocenie Sądu biorąc pod uwagę zasadę swobody umów i prowadzone przez strony negocjacje przed podpisaniem umowy, należy uznać dopuszczalność takiego ukształtowania zobowiązania stron.

W dacie zawarcia między stronami umowy kredytu obowiązywał art. 358¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogły zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądz miernika wartości. Chodzi tu o miernik inny niż ten pieniądz, na który zobowiązanie opiewa. Miernikiem tym może być zatem inna waluta (M. Gutowski (red.), Kodeks cywilny. Tom I. Komentarz. Art. 1-44911. Warszawa, 2016). W świetle ww. przepisu waloryzacja wartością CHF kredytu zaciągniętego przez powoda nie może być uznana za sprzeczną z prawem.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Z kolei stosowanie do art. 385¹ § 2 k.c., jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta strony są związane umową w pozostałym zakresie. W art. 385¹ § 3 k.c. ustawodawca przewidział, że niezgodnione indywidualnie są te postanowienia, na które konsument nie miał rzeczywistego wpływu. Zaś zgodnie z art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje, co w praktyce oznacza konieczność udowodnienia tej przesłanki przez przedsiębiorcę.

Nie zachodzi podstawa do uznania umowy z dnia 12 maja 2008 roku za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego czy dobrymi obyczajami. W kontekście stosunków prawnych łączących bank z jego klientami (stosunków umownych o charakterze ekonomicznym) przyjąć trzeba, że zasady współżycia społecznego wymagają od stron tych stosunków uczciwości (uczciwego obrotu) oraz lojalności. Powód wypełnił wniosek kredytowy, podpisał oświadczenie dotyczące ryzyka kursowego i ryzyka zmiany stopy procentowej, a następnie otrzymał decyzję kredytową określającą warunki, zgodnie z którymi zawarł następnie umowę kredytową. Bank zapewnił zatem powodowi możliwość zapoznania się z

warunkami kredytu oraz ryzykiem z nim związanym, i to ostatecznie od powoda zależało zawarcie umowy kredytowej tego rodzaju. Co więcej strony przed podpisaniem umowy a także przed wypełnieniem wniosku kredytowego prowadziły negocjacje zarówno mailowe jak i osobiste. Celem zawarcia przedmiotowej umowy była spłata uprzednio zaciągniętego przez powoda kredytu w innym banku. Tym samym powód posiadał wiedzę na temat specyfiki kredytów zaciąganych w walutach obcych. Miał możliwość negocjowania warunków zawieranej umowy, co też czynił i sam potwierdził w trakcie składanych zeznań. W tych okolicznościach nie można przyjąć, iżby umowa kredytowa zawarta przez powoda była wynikiem zachowania się banku w sposób niełojalny lub nieuczciwy.

Okoliczności sprawy nie pozwalają uznać też, aby świadczenia, które strony umowy na siebie przyjęły były nieekwiwalentne. Motywem złożenia pozwu jest nagłośnienie przez media sprawy kredytów frankowych. Motywy złożenia pozwu opierają się zatem na okolicznościach zaistniałych po zawarciu umowy kredytu. W momencie podpisania umowy kredytobiorca zdawał sobie sprawę, że ten rodzaj kredytu jest dla niego korzystny. Powód nie wykazał, iżby znaczny wzrost kursu waluty przyniósł pozwanemu korzyść rażąco przewyższającą korzyści uzyskane przez powoda na skutek zawarcia przedmiotowej umowy kredytu.

Jednocześnie w złożonym pozwie powód zgłosił roszczenie ewentualne, tj. ustalenie, że strony nie są związane § 1 ust. 4, § 3 ust. 4 i § 8 ust. 1 zawartej umowy o kredyt terminowy – hipoteczny ze względu na to, że stanowią one klauzule abuzywne. W ocenie Sądu również i to roszczenie powoda polega oddaleniu. W tym miejscu jeszcze raz należy przytoczyć treść art. 385¹ k.c. Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Z kolei stosowanie do art. 385¹ § 2 k.c., jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta strony są związane umową w pozostałym zakresie. W art. 385¹ § 3 k.c. ustawodawca przewidział, że nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia, na które konsument nie miał rzeczywistego wpływu. Zaś zgodnie z art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje, co w praktyce oznacza konieczność udowodnienia tej przesłanki przez przedsiębiorcę.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, w zakresie zgłoszonego przez powoda roszczenia ewentualnego Sąd doszedł do przekonania, że § 1 ust. 4, § 3 ust. 4 i § 8 ust. 1 zawartej umowy o kredyt nie spełniają ustawowych przesłanek do uznania je za abuzywne. Możliwość uznania postanowienia za niedozwolone zależna jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- 1) Postanowienie jest stosowane przez przedsiębiorcę wobec konsumenta;
- 2) Postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione;
- 3) Postanowienie nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron;
- 4) Postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami;
- 5) Postanowienie narusza w sposób rażący interesy konsumenta.

Nie ulega wątpliwości, że powód zawierając umowę działał jako konsument, co wynika już z określonego w umowie przeznaczenia kredytu, tj. spłaty zaciągniętego kredytu hipotecznego oraz sfinansowanie prac związanych z remontem i przebudową domu jednorodzinnego.

Przechodząc do przesłanki w postaci „głównych świadczeń stron” w ocenie Sądu § 1 ust. 4 można uznać za główne świadczenie stron biorąc pod uwagę treść art. 69 prawa bankowego. Jednak już w przypadku § 3 ust. 4 i § 8 ust. 1 uznanie, że są to główne świadczenia stron nie jest możliwe. Na mocy kwestionowanych postanowień ustalany jest sposób przeliczania wysokości kwoty kredytu i poszczególnych rat kredytu na złotówki. Przedmiotowe postanowienia nie określają więc głównych świadczeń stron, za które w myśl art. 69 ust. 1 prawa bankowego uznać

należy zobowiązanie banku do oddania do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel oraz zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Postanowienia określające zasady ustalania kursu wymiany walut mają wyłącznie pośredni związek z wymienionymi wyżej świadczeniami, ponieważ odnoszą się jedynie do tego jak ma być ustalana ich wysokość. Tutejszy Sąd w pełni podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 maja 2013 r. sygn. akt ACa 441/13, w którym Sąd ten stwierdził, że: „Jakkolwiek problem waloryzacji rat kredytu i przeliczenia należności banku z waluty obcej na polską jest pośrednio związany ze spłatą kredytu, to jednak, zdaniem sądu, nie można uznać, że ustalenia w tym zakresie stanowią postanowienia dotyczące głównych świadczeń stron. Są to postanowienia poboczne, o drugorzędnym znaczeniu”. Jednocześnie podobne stanowisko przedstawił Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 21 października 2011 r. sygn. akt VI ACa 420/11, „[...] świadczeniem głównym kredytobiorcy jest zwrot otrzymanych środków pieniężnych oraz uiszczenie opłat z tytułu oprocentowania i prowizji. Wprawdzie kredyt, o którym mowa w tej sprawie jest indeksowany w stosunku do walut obcych, jednak udzielany jest w walucie polskiej i w tej walucie jest spłacany. Sporne klauzule określają zaś jedynie sposób przeliczania kwoty kredytu lub kwoty raty spłaty na inną walutę, według której są one indeksowane. Nie decydują więc o cenie kredytu, której odpowiednikami są odsetki i marże”.

Wracając do § 1 ust. 4 umowy jak już było wcześniej podniesione w ocenie Sądu postanowienie to nie może zostać uznane za abuzywne. Jak stanowi art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Z uwagi na powyższe w ocenie Sądu określenie kwoty kredytu poprzez ustalenie jej górnej granicy nie stoi w sprzeczności z ustawową definicją kredytu ani z zasadami współżycia społecznego. Zauważyć należy, że definicja zawarta w art. 69 ust. 1 prawa bankowego przewiduje obowiązek zwrotu przez kredytobiorcę kwoty wykorzystanego kredytu, tym samym analizując szczegółowo postanowienia umowy łączącej strony, w szczególności § 1 i § 3, należy uznać, że strony w istocie określiły kwotę kredytu, a „kwota wykorzystana” została ostatecznie sprecyzowana po dokonaniu wypłaty przez pozwanego. W ocenie Sądu biorąc pod uwagę zasadę swobody umów i prowadzone przez strony negocjacje przed podpisaniem umowy, należy uznać dopuszczalność takiego ukształtowania zobowiązania stron. Postanowienie to nie jest również sprzeczne z dobrymi obyczajami ani rażąco nie narusza interesów konsumenta. Biorąc ponadto pod uwagę, że postanowienie § 1 ust. 4 zostało sformułowane w sposób jednoznaczny tym bardziej nie można uznać je za abuzywne.

Jeżeli natomiast chodzi o dwa kolejne postanowienia umowy, na których abuzywność powód się powołuje, to w ocenie Sądu z uwagi na fakt prowadzenia przez strony obszernej korespondencji przed zawarciem spornej umowy, należy uznać, że pomiędzy stronami doszło faktycznie do indywidualnego uzgodnienia postanowień umownych. Faktem jest, że pozwany jako przedsiębiorca posługuje się w obrocie wzorcami umownymi, jednak w sprawie niniejszej powodowi wzorce te były przesyłane, zapoznawał się z nimi samodzielnie oraz korzystał z pomocy profesjonalnego doradcy finansowego, który analizował dla powoda oferty kredytów z różnych banków. Powód miał możliwość zapoznania się z symulacjami spłaty rat oraz był zaznajomiony z tematyką kredytów denominowanych/indeksowanych do waluty franka szwajcarskiego. Z uwagi na powyższe okoliczności w ocenie Sądu nie można mówić o braku indywidualnego uzgodnienia postanowień umownych § 3 ust. 4 i § 8 ust. 1. W związku z tym roszczenie ewentualne zgłoszone przez powoda podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., obciążając nimi powoda jako stronę, która przegrała proces, a szczegółowe wyliczenie tych kosztów pozostawił referendarzowi sądowemu - zgodnie z art. 108 zd. 2 k.p.c.